

Militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveidošana

Situācijas izpētes ziņojums

Rīga 2025

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Situācijas izpētes ziņojums

Datums skatāms dokumenta paraksta laika zīmogā un dokumenta numurs teksta failā.

“Militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveidošana”.

Situācijas izpētes ziņojums sagatavots, pamatojoties uz Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 2024. gada 4. jūnija revīzijas “Par Aizsardzības ministrijas 2024. gada pārskata sagatavošanas pareizību” grafiku Nr. 2.4.1-61/2024.

Vāka noformējumā izmantotā attēla autors: Nacionālie bruņotie spēki.

Saturs

Kāpēc veikta situācijas izpēte?	4
Kopsavilkums.....	6
1. Būvniecības ieceres plānošana.....	9
2. Ieceres iekļaušana Būvniecības programmā	12
3. Pirmā iepirkuma īstenošana	15
4. Otrā iepirkuma īstenošana	18
Situācijas izpētes raksturojums un metodes.....	22
Atsauces	24

Kāpēc veikta situācijas izpēte?

Plašu publisku rezonansi un neviennozīmīgu sabiedrības vērtējumu izraisīja aizsardzības resora īstenotais militarizētās tēlniecības kompozīcijas projekts pie Ādažu militārās bāzes. Reaģējot uz šo situāciju, Aizsardzības ministrija ierosināja dienesta pārbaudi, kuras rezultātā netika konstatēti iekšējo un ārējo normatīvo aktu pārkāpumi¹.

Ņemot vērā izskanējušos riskus saistībā ar valsts budžeta līdzekļu izlietojumu militarizētās kompozīcijas izveidei, kā arī aizsardzības pasākumu plānošanas un īstenošanas prioritātes, revīzijā par Aizsardzības ministrijas 2024. gada pārskatu Valsts kontrole pārbaudīja militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveidošanas norisi. Situācijas izpētes ziņojumā atbilstoši aizsardzības ministra lūgumam² Valsts kontrole sniedz norādes iekšējo procesu būvniecības jomā pilnveidei aizsardzības resorā.

Būvniecības jautājumu pārbaudes iepriekš veiktajās revīzijās

Valsts kontrole veic atbilstības, lietderības un ikgadējās finanšu revīzijas, sniedzot atzinumu par Aizsardzības ministrijas kārtējā gada pārskata sagatavošanas pareizību, tai skaitā atsevišķos jautājumos arī par finansējuma izlietojuma atbilstību.

Lai gūtu pārlicību par finanšu pārskatu pareizību, finanšu revīzijās tiek veiktas pārbaudes, tostarp izlases veidā atlasot darījumus un pārbaudot to uzskaites un darījumu iegādes atbilstību normatīvo aktu prasībām, kā arī darījumu atbilstību līgumu nosacījumiem. Finanšu revīzijas apjomā ik gadu tiek iekļautas arī būvniecības izdevumu pārbaudes.

No 2014. gada, pieaugot aizsardzības budžetam un aktivitātēm, revīzijās tiek padziļināti vērtēti jautājumi par Nacionālo bruņoto spēku spēju attīstību. Gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spējas, netiešās uguns aizsardzības spējas, kaujas inženieru spējas, Zemessardzes, kājnieku mehanizācijas projekta u.c. pasākumu ietvaros ir vērtēta arī finansējuma izlietojuma atbilstība infrastruktūras izveidošanai. Revīzijās jau iepriekš ir norādīts uz trūkumiem infrastruktūras izveidošanai un atjaunošanai piešķirto līdzekļu efektīvā izlietojumā un ir sniegti ieteikumi to novēršanai.

Finanšu revīzijā par Aizsardzības ministrijas 2015. gada pārskatu³ Valsts kontrole secināja, ka aizsardzības infrastruktūras izveidošanai un atjaunošanai piešķirto līdzekļu efektīvu izlietojumu ilgtermiņā var ietekmēt Aizsardzības ministrijas stratēģiska un vidēja termiņa plānošanas trūkums. Proti tas var radīt risku nesavlaicīgai ar infrastruktūras objektu būvniecību saistīto darbu plānošanai un uzsākšanai. Savukārt neatbilstoša un savlaicīgi neizveidota infrastruktūra var negatīvi ietekmēt aizsardzības spēju attīstību un šim mērķim piešķirtā finansējuma izlietojumu.

Lai aizsardzības infrastruktūrai piešķirtā finansējuma izlietojums būtu caurskatāms un tiktu izlietots efektīvi un atbilstoši aizsardzības attīstības mērķiem, pamatojoties uz revīzijā secināto, Aizsardzības ministrija ieviesa Valsts kontroles ieteikumu izstrādāt kopējo stratēģiskās attīstības redzējumu un vidējā termiņa infrastruktūras attīstības plānu. Ieviešot ieteikumu, Aizsardzības resorā tika izveidota vidējā termiņa plānošanas Būvniecības programma, vienuviet apkopojot visus aizsardzības resoram nepieciešamos būvniecības projektus, nosakot termiņus un paredzot būvniecības īstenošanai nepieciešamo finansējumu un tā avotus.

Finanšu revīzijā par Aizsardzības ministrijas 2017. gada pārskatu⁴ tika vērsta uzmanība uz valsts aizsardzības infrastruktūras uzskaites jautājumiem, atzīstot ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā uzbūvētos un ekspluatācijā nodotos celtniecības objektus. Finanšu revīzijā par Aizsardzības ministrijas 2019. gada pārskatu⁵ norādīts uz nelietderīgu līdzekļu izlietošanu infrastruktūras uzlabošanas darbu apmaksā.

2018. gada pārskatā par Latvijas ārējo un drošības politiku⁶ Valsts kontrole sniedza viedokli, ka aizsardzībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu efektīvu izlietojumu negatīvi var ietekmēt ilgtermiņa plānošanas trūkums. Tā sekas var būt sasteigti un nepārdomāti lēmumi, savstarpēji nesaskaņotas darbības un nekvalitatīvi pabeigti darbi. Valsts kontrole revīzijās ir vērsusi Aizsardzības ministrijas uzmanību uz to, ka aizsardzības infrastruktūras attīstībai ir trūkumi ilgtermiņa plānošanā, kas var novest pie būvniecības procesa kavēšanas un var ietekmēt prioritāro aizsardzības spēju pasākumu īstenošanu.

Valsts kontrole ir uzsvērusi, ka ir būtiski, lai tiktu rasti Latvijas nacionālajām interesēm visatbilstošākie risinājumi aizsardzības spēju attīstībai ilgtermiņā un nodrošinājumam gan ar infrastruktūru, gan militāro tehniku, gan cilvēkresursiem⁷.

Finanšu līdzekļu izlietojums militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveidei

Saskaņā ar grāmatvedības uzskaites datiem objekta izveidei izlietoti 215 404 euro (skatīt tabulu), no tiem 90 764 euro apmaksāti 2024. gadā, bet 91 153 euro apmaksāti 2025. gadā pēc objekta nodošanas ekspluatācijā. Militarizētās tēlniecības kompozīcija nodota ekspluatācijā 2025. gada 6. janvārī⁸.

Militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveidei plānotie un izlietotie līdzekļi, euro

<i>Izmaksu postenis</i>	<i>Faktiski izlietots</i>
<i>Objekta vizuālā tēla koncepta izstrādāšana</i>	3 000
<i>Bruņumašīna (CVRT⁹ iegāde 1500£ (iekļauts CVRT pārdevuma līgumā)¹⁰</i>	796
<i>Kompozīcijas būvprojekta izstrāde, AS Ceļu pārvalde¹¹</i>	29 691
<i>Būvdarbi objektā Laukuma izbūve vides objektam, SIA R.A.J.¹² tajā skaitā:</i>	178 351
- <i>Laukuma izbūve un teritorijas labiekārtojums</i>	48 539
- <i>Ārējā elektroapgāde</i>	38 456
- <i>Ārējās elektronisko sakaru sistēmas</i>	37 392
- <i>Vides objekta (tehnikas līdzekļa) sagatavošana eksponēšanai</i>	6 657
- <i>Vides objekta pamatnes izbūve un tehnikas līdzekļa uzstādīšana</i>	47 307
<i>Autoruzraudzības darbu izmaksas, SIA Vertex projekti¹³</i>	1 997
<i>Būvuzraudzības darbu izmaksas, SIA Building constructions¹⁴</i>	1 569
<i>Kopā:</i>	215 404

Kopsavilkums

Militarizētās kompozīcijas projekta plānošana un izpilde vairāku gadu garumā norāda uz problēmām savlaicīgā plānošanā, uzraudzībā un komunikācijā. Projekta sekmīgai īstenošanai bija nepieciešama iedziļināšanās un iesaistīto pušu praktiska līdzdalība, rūpīgāka izvērtēšana un koordinētāka pieeja starp Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centru un Aizsardzības ministriju.

Militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveide aizsākās 2020. gadā ar Nacionālo bruņoto spēku priekšlikumu veidot tēlniecības kompozīciju ar militārās tehnikas novietošanu, pamatni, apgaismojumu un laukumu, skatīt attēlus.

Militarizētās tēlniecības kompozīcija. Attēlu autors: Nacionālie bruņotie spēki.

Projekta īstenošanas laikā militarizētās tēlniecības kompozīcijas sākotnēji plānotās izmaksas 93 650 *euro* palielinājās līdz 215 404 *euro*, galvenokārt būvniecības izmaksu pieauguma dēļ.

Izvērtējot militarizētās tēlniecības kompozīcijas projektu, tā īstenošanā nav konstatēti tiesību aktu pārkāpumi. Militarizētās tēlniecības kompozīcijas plānošana, iepirkuma organizēšana un Militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveidošana ir notikusi atbilstoši tiesību aktiem, tomēr jautājums varētu būt par lietderības apsvērumiem – vai vajadzība izveidot militarizētās tēlniecības kompozīciju bija neatliekama un vai tā bija jāveido kā komplekss ar speciāli tēlniecības kompozīcijas vajadzībām izveidotu laukumu, kas veidoja lielāko darbu un izmaksu apjomu un kas citkārt nebūtu bijis vajadzīgs.

Lai nodrošinātu aizsardzības budžeta efektīvu izlietojumu, ir nepieciešams pārskatīt lēmumu pieņemšanas procesu aizsardzības resora infrastruktūras projektu īstenošanā. Militarizētās tēlniecības kompozīcijas projekta izvērtējuma rezultātā var apgalvot, ka projekta īstenošanā galvenās problēmas bija saistītas ar sasteigtu ieceres plānošanu un nepietiekamu koordināciju tās būvniecības posmā, kas izraisīja kavējumus, sadārdzinājumu un neskaidrības projekta izpildē. Tāpat konstatēta neiedziļināšanās projekta būtībā, formāli apstiprinot projekta virzību, kā arī nenodrošinot kompozīcijas prioritātes, tā lietderības jaunajos ģeopolitiskajos apstākļos un finansēšanas iespējas izvērtējumu Būvniecības programmas ietvaros.

Plānošanas un organizācijas problēmas

Militarizētās tēlniecības kompozīcijas izveidošanu Nacionālie bruņotie spēki virzīja kā neatliekami veicamu uzdevumu. Rezultātā Būvniecības programmā, kas ir vidēja termiņa būvniecības darbu plānošanas dokuments, kurā ir iekļaujami visi veicamie būvdarbi, kompozīcija tika iekļauta ārpus regulārā būvniecības projektu plānošanas cikla.

Projekta īstenošanas gaitā vairākkārt bija neskaidras situācijas, kad bija iespēja rosināt jautājumu par tēlniecības kompozīcijas nepieciešamību, tās apjomu, izmaksām u.tml. Piemēram, kad (1) notika izvēle starp vienkāršotu vai kompleksu risinājumu; (2) laicīgi netika izstrādātas tehniskās prasības; (3) projekta termiņi kavējās 2021. un 2022. gadā un projekts bija pārceļams uz nākamajiem periodiem; (4) radās projekta izmaksu summas palielinājums; (5) tika lemts par līguma laušanu ar pirmajā iepirkumā uzvarējušo būvnieku un tika izsludināts otrs iepirkums. Tomēr projekta īstenošanas gaitā ne reizi nenotika diskusijas par kompozīcijas izveidošanu.

Nepietiekama uzmanība projekta specifikai

Tēlniecības kompozīciju veidošana nav ierasts aizsardzības resora uzdevums infrastruktūras izveidē. Tādēļ minētie aspekti varēja ietekmēt lēmumu pieņemšanas kvalitāti un lietderības apsvērumu izvērtēšanu projekta īstenošanas gaitā, jo iztrūka diskusijas par projekta nepieciešamību, tā apjomu un izpildījumu.

Projekts tika klasificēts kā laukuma būvniecība (autoparku un ceļu sadaļā), nevis tēlniecības objekts, jo tādu objektu klasifikācija aizsardzības resorā nav paredzēta. Minētais apstāklis varēja ietekmēt to, ka saskaņotāji un lēmumu pieņēmēji neapšaubīja laukuma nepieciešamības faktu, kā tas būtu gadījumā, ja Būvniecības programmā, atskaitēs un iepirkuma dokumentācijā būtu uzsvērts tieši tēlniecības kompozīcijas izveides fakts. Laukumu būvniecība ir ierasta prakse aizsardzības infrastruktūrā, savukārt vides un tēlniecības objektu izveide nav aizsardzības infrastruktūras veidošanai raksturīgs uzdevums.

Projekta specifika prasītu daudz pilnvērtīgāku Aizsardzības ministrijas līdzdalību, iesaistoties un atbilstoši kopējām aizsardzības resora interesēm koriģējot kompozīcijas māksliniecisko un tehnisko izpildījumu, palīdzot Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem rast optimālu risinājumu. It īpaši, ņemot vērā to, ka objekts atradīsies ārpus militārās bāzes un būs pieejams visai sabiedrībai. Taču šādas darbības netika veiktas.

Komunikācijas problēmas

Lēmumi par kompozīcijas konceptu, apjomu un tehnisko izpildījumu tika pilnībā atstāti Nacionālo bruņoto spēku kompetencē, Aizsardzības ministrija neiesaistījās. Nacionālajos bruņotajos spēkos, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrā pieņemtie lēmumi formāli tika saskaņoti un apstiprināti Aizsardzības ministrijā, bet bez detalizētas informācijas izvērtēšanas.

Ar būvniecību saistītajā dokumentācijā (Būvniecības programmā¹⁵, iepirkuma dokumentos, atskaitēs u.c.) militarizētā tēlniecības kompozīcija tika klasificēta kā laukuma izbūve vides objektam. No uzraudzības un saskaņošanas viedokļa tas varēja kavēt efektīvi risināt problemātiskos jautājumus projekta īstenošanas gaitā. Lielākā daļa lēmumu tika pieņemti, balstoties uz “klusuma procedūram” Infrastruktūras padomes sēdēs. Tas nozīmē, ka Būvniecības programmā norādītās vajadzības un finansējums apstiprināts bez detalizētas izvērtēšanas un iespējas diskutēt, tostarp atbildīgajām personām uzdodot jautājumus par turpmāk plānoto iepirkumu īstenošanas lietderību, par procesa virzības gaitu un iespējamajiem priekšnoteikumiem pieņemt lēmumus par būtiskām izmaiņām.

Ņemot vērā aizsardzības ministra lūgumu¹⁶ sniegt labās prakses ieteikumus iekšējo procesu būvniecības jomā pilnveidei, Valsts kontrole var sniegt viedokli, ka Aizsardzības resora izveidotajai centralizētajai būvniecības un iegāžu plānošanas un īstenošanas sistēmai ir visi priekšnoteikumi sekmīgai procesu norisei. Lai novērstu līdzīgus gadījumus nākotnē, ministrijai rūpīgāk jāizmanto jau šobrīd regulējuma ietvaros izveidotos kontroles un atskaitīšanās mehānismus, nodrošinot izvērtēšanu un analīzi pēc būtības, praktisku un savlaicīgu iesaisti lēmumu pieņemšanā un izpildē. Lai nodrošinātu efektīvu un caurskatāmu lēmumu pieņemšanu, infrastruktūras projektus ir jāvirza, izvairoties no formālas pieejas.

Ilgtermiņa plānošana un projektu īstenošanas atbilstība iepriekš izstrādātajiem plāniem joprojām ir būtiska, jo, apvienojumā ar izveidoto centralizēto sistēmu, tā var novērst sasteigtus un nepārdomātus lēmumus, nesaskaņotas darbības un nekvalitatīvi pabeigtus projektus. Tajā pašā laikā tas nenozīmē, ka aizsardzības resora izveidotā būvniecības un iegāžu plānošanas un īstenošanas sistēma nav elastīga vai spējīga pielāgoties aktuālajām vajadzībām un izmaiņām. Tieši pretēji: sistēma nodrošina iespēju veikt korekcijas un pielāgojumus, lai efektīvi reaģētu uz jaunajiem izaicinājumiem un apstākļiem.

1. Būvniecības ieceres plānošana

Notikumu hronoloģija 2020. gadā

2020. gada oktobrī Nacionālie bruņotie spēki ierosināja¹⁷ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centram izveidot militarizēto tēlniecības kompozīciju. Ideja bija uzstādīt bruņutransportiera vraku pie iebrauktuves Ādažu militārās bāzē.

Nacionālie bruņotie spēki kompozīcijas izveidi ierosināja laikā, kad noslēdzās iepirkums autostāvvietas laukuma būvniecībai pie Ādažu militārās bāzes¹⁸. Nacionālie bruņotie spēki lūdza īstenot ideju neatliekamības kārtā, iekļaujot kompozīcijas projektu jau esošajā autostāvvietas izbūves iepirkumā¹⁹.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs sniedza atbildi²⁰, ka kompozīcijas īstenošanu Nacionālo bruņoto spēku iecerētajā apjomā nav iespējams iekļaut jau esošajā autostāvvietas izbūves iepirkumā un būvniecības procesā, jo autostāvvietas izbūves iepirkums ir noslēguma posmā.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs vērsa uzmanību, ka militarizētā tēlniecības kompozīcija Nacionālo bruņoto spēku iecerētajā apjomā (bruņutehnikas vraka novietošana, apgaismojums un pamatnes konstrukcija) tiktu klasificēta kā otrās grupas būve, radot nepieciešamību izstrādāt atsevišķu būvprojektu, tajā iekļaujot: (1) teritorijas risinājumu – cieta seguma laukuma savienošanu ar citiem plānotajiem ceļa segumiem, kā arī lietus ūdens novadīšanu; (2) konstruktīvo risinājumu – slodzes izturīgus pamatus transportlīdzekļa atbalstam; (3) apgaismojuma risinājumu – pievadu kompozīcijai. Ar minētajiem apsvērumiem militarizētās kompozīcijas īstenošana ir jāiekļauj Būvniecības programmā. Tas nozīmē priekšlikuma izvērtēšanu Aizsardzības ministrijas departamentos, Nacionālajos bruņotajos spēkos un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrā, lēmuma pieņemšanu Infrastruktūras padomē, tehnisko prasību un projektēšanas uzdevuma izstrādi, iepirkuma plānošanu u.c. procedūras.

Lai īstenotu Nacionālo bruņoto spēku priekšlikumu un vienlaikus iekļautos jau esošajā autostāvvietas izbūves iepirkumā un būvniecības procesā, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs²¹ ieteica Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem apsvērt citu pieeju – bruņutehnikas vraku novietot uz vienkāršotas konstrukcijas cietā seguma laukumā. Tas būtu vienkāršāks un ātrāks risinājums, salīdzinot ar Nacionālo bruņoto spēku izstrādāto priekšlikumu.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs piedāvāja Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem izskatīt divas alternatīvas:

- ❖ veidot vienkāršu konstrukciju tikai bruņutehnikas tehnikas novietošanai: plānotās izmaksas būtu apmēram līdz 20 000 euro;
- ❖ kompozīciju veidot Nacionālo bruņoto spēku norādītajā paplašinātajā apjomā, kura realizācijai nepieciešams izbūvēt pamatni, laukumu ap bruņutehniku, izveidot apgaismojumu u.c.: šādā gadījumā nepieciešams sagatavot būvprojektu, kompozīcijas būvniecību iekļaut Būvniecības programmā un izmaksas būtu lēšamas ap 90 000 euro.

Izskatot piedāvātās alternatīvas, Nacionālie bruņotie spēki nemainīja savu viedokli un lūdza Aizsardzības ministriju kompozīcijas izveidi iekļaut Būvniecības programmā ar realizāciju 2021. gadā. Nacionālie

bruņotie spēki vēstulē²² Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centram norādīja, ka ieceres realizācija nav atliekama uz vēlāku laiku.

Saņemot Nacionālo bruņoto spēku viedokli, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs 2021. gada 7. janvārī²³ lūdza Nacionālos bruņotos spēkus iesniegt objekta tehniskās prasības un informēja, ka ieceres realizēšana varētu ilgt apmēram septiņus mēnešus no līguma noslēgšanas.

Militarizētās kompozīcijas iniciatīva un vizuālais tēls tika izstrādāts un iesniegts Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centram 2020. gada 24. novembrī²⁴. Mākslinieka izstrādātā skice tika izmantota kā pamats militarizētās kompozīcijas ieceres plānošanai un visu citu darbību veikšanai, tostarp tehnisko prasību un projektēšanas uzdevuma izstrādei. Izvērtējot Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālā nodrošinājuma centra grāmatvedības uzskaites datus (Resursu vadības sistēmā *HORIZON*), netika konstatēti maksājumi par militarizētās kompozīcijas vizuālās skices izstrādi 2020. un 2021. gadā, kā arī netika konstatētas skices izstrādes tirgus izpētes, lai gan jau 2020. gada 24. novembrī²⁵ tika izstrādāta kompozīcijas skice.

Izvērtējot iesniegtos dokumentus²⁶, konstatēts, ka Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālā nodrošinājuma centra speciālists tikai 2022. gada maijā veica tirgus izpēti, kuras ietvaros tika atbalstīts mākslinieka iesniegtais skices piedāvājums, kas ir identisks tam, ko jau 2020. gada nogalē iniciatīvas ietvaros iesniedza Nacionālie bruņotie spēki²⁷.

2022. gada 11. maijā²⁸ tika sagatavots iepirkuma tirgus izpētes dokuments, kurā ir norādīti trīs iespējamie potenciālie sadarbības partneri un plānotais finansējums 3 000 *euro*. Saskaņā ar tirgus izpētē norādīto mākslinieks iesniedza plānotajam finansējumam atbilstošu piedāvājumu.

2022. gada 17. maijā tika parakstīts pieņemšanas – nodošanas akts. Akts sagatavots par to, ka atbilstoši Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālā nodrošinājuma centra prasībām tika sniegts pakalpojums – Objekta “Nometnes sargs” Ādažu militārā bāzē, skulpturālā objekta tēla koncepta izstrādāšana.

Par vizuālā tēla koncepta izstrādāšanu 2022. gada 17. maijā tika veikts maksājums 3 000 *euro* apmērā. Vienlaikus konstatēts, ka tieši 2022. gada pavasarī norisinājās projektēšanas darbi, kuri pēc projekta izstrādātāja AS “Ceļu pārvalde” sniegtās informācijas²⁹ bija darbietilpīgi. Projektēšanas gaitā daudz laika tika veltīts objekta vizuālajam risinājumam, tehniskajām detaļām u.c.

Tirgus izpētes, pieņemšanas un nodošanas akta un maksājumu dokumentu sagatavošanā piedalījās vismaz četri Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālā nodrošinājuma centra speciālisti.

Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālais nodrošinājuma centrs 2024. gada 14. novembrī apstiprināja³⁰, ka citi maksājumi saistībā ar vizuālo konceptu netika veikti.

Kas bija darāms savādāk?

Vajadzība izveidot militāro kompozīciju radās pēkšņi un tika virzīta izpildei neatliekamā kārtā. Kompozīcijas izveide nebija paredzēta ilgtermiņa attīstības plānos, tai skaitā arī netika pieminēta plānošanas dokumentos saistībā ar blakus esošā autostāvvietas laukuma izbūvi. Ņemot vērā Aizsardzības ministrijā noteikto kārtību, šāda situācija bija pieļaujama un aizsardzības resorā mēdz būt prakse atsevišķos gadījumos virzīt projektus ārpus noteiktā iesniegšanas cikla, tomēr tādā gadījumā ir papildus jāvelta iestāžu administratīvais resurss un uzmanība.

Nacionālie bruņotie spēki nebija izpratuši, ka iecere par militarizēto kompozīciju iesniedzama savlaicīgi un novēloti to iesniedzot, nebija iespējams to iekļaut jau notiekošajā autostāvvietas laukuma iepirkumā, kas bija noslēguma stadijā. Laikā, kad norisinājās līguma slēgšana, projektā vairs nebija iespējams ieplānot papildu darbus. Atšķirībā no preču un pakalpojumu iegādes iepirkumiem, būvniecības iepirkumos nav iespējams būtiski mainīt darbu apjomu, jo īpaši iepirkuma noslēguma posmā, kad tiek slēgti līgumi ar uzvarējušo pretendentu un iepirkuma vajadzībām būvniecības projekts jau ir maksimāli precīzi saplānots. Izmaiņas darbu un finansējuma apmērā būtiski ietekmētu jau esošo autostāvvietas laukuma izbūves iepirkuma norisi un iznākumu. Šajā gadījumā nebija racionāli darīt.

Izvēle par militarizētās kompozīcijas konceptu, tehnisko un māksliniecisko izpildījumu un apjomu bija atstāta Nacionālo bruņoto spēku kompetencē, tā netika pēc būtības izvērtēta konsultatīvajās padomēs un Aizsardzības ministrijā. Ne sākotnēji, ne arī vēlāk līdz pat projekta noslēgumam neviena no iesaistītajām pusēm nepievērsa uzmanību tam, ka militarizētā kompozīcija nav standarta būvniecības objekts un nav ierasta prakse Nacionālo bruņoto spēku infrastruktūras darbu sastāvā. Kļūda bija tā, ka militarizētā kompozīcija, kas bija paredzēta kā tēlniecības objekts, tika definēta kā būvniecības projekts. Militarizētās kompozīcijas īstenošanai, mākslinieciskajam un tehniskajam risinājumam un lēmumiem bija nepieciešama visaugstākā līmeņa pārraudzība, taču šāda pieceja izpalika.

Mākslinieka izstrādātā skice jau 2020. gadā 24. novembrī³¹ tika izmantota kā pamats militarizētās kompozīcijas ieceres plānošanai un visu citu darbību veikšanai, tostarp tehnisko prasību un projektēšanas uzdevuma izstrādei. 2022. gadā veiktā tirgus izpēte raisa jautājumus par tirgus izpētes formālo dabu un šķietamu atbilstību faktiskajai situācijai, jo kompozīcijas skice tiek izmantota jau 2020. gadā 24. novembrī³².

Kāda ir iekšējā kārtība?

Aizsardzības ministrijas *Kārtībā, kādā organizē būvniecību*³³ nosaka Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem pienākumu sagatavot priekšlikumus Būvniecības programmai saskaņā ar pieejamo finansējumu, Infrastruktūras ilgtermiņa attīstības plānu, aktuālo Būvniecības programmu un citiem ministrijas plānošanas dokumentiem, papildus iesniedzot vispārēju būvniecības objekta aprakstu, kurā norāda lietošanas mērķi, novietošanas vietu, aptuvenos apjomus vai izmērus, un ja ir – īpašās prasības un plānotās izmaksas (priekšlikumus sakārtojot prioritārā secībā). Priekšlikumi iesniedzami valsts sekretāra vietniekam nodrošinājuma jautājumos līdz attiecīga gada 1. septembrim³⁴.

*Kārtībā, kādā organizē būvniecību*³⁵ regulē būvniecības procesa plānošanu un norisi aizsardzības resorā, tomēr šajā normatīvajā aktā nav detalizēti reglamentētas Nacionālo bruņoto spēku kompetencē ietilpstošās procedūras būvniecības jomā. Piemēram, nav izvirzīti tādi paši vai papildinoši nosacījumi priekšlikumu Būvniecības programmā sagatavošanai, termiņi u.c. prasības.

Konstatēts, ka netika izpildīti noteiktie soļi būvniecības projektu īstenošanā: (1) kompozīcijas izveide nav paredzēta aizsardzības resora Ilgtermiņa infrastruktūras attīstības plānā un citos plānošanas dokumentos; (2) nav sagatavots vispārējais būvniecības objekta apraksts, kurā norāda lietošanas mērķi, novietošanas vietu, aptuvenos apjomus vai izmērus, īpašās prasības un plānotās izmaksas; (3) kompozīcijas izveides priekšlikums nav prioritizēts salīdzinājumā ar citu objektu izveides priekšlikumiem infrastruktūras plānošanas ciklā; (4) priekšlikums tika iesniegts, neievērojot būvniecības plānošanas ciklu.

Kas ir uzlabojams iekšējā kārtībā?

Jāpilnveido pašreizējā regulējumā noteiktās iekšējās kontroles procedūras jau esošā regulējuma ietvaros, veicinot iekšējā regulējuma ievērošanu un maksimāli nepieļaujot tādu iniciatīvu īstenošanu, kas nav paredzētas Ilgtermiņa infrastruktūras attīstības plānā un citos plānošanas dokumentos.

Jāizvērtē iekšējā regulējuma ieviešana Nacionālo bruņoto spēku struktūru atbildības jomās. Piemēram, nosakot kārtību, kādā Nacionālo bruņoto spēku atbildīgās struktūras izstrādā un saskaņo priekšlikumus Būvniecības programmai, ievērojot Ilgtermiņa infrastruktūras attīstības plānu un citus plānošanas dokumentus, kā arī būvniecības plānošanas ciklu.

2. Ieceres iekļaušana Būvniecības programmā

Notikumu hronoloģija 2021. gadā

Pamatojoties uz Nacionālo bruņoto spēku priekšlikumu³⁶ kompozīcijas iekļaušanai Būvniecības programmā, Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departaments 2021. gada februārī sagatavoja ziņojumu³⁷ un Būvniecības programmas projektu 2021. – 2024. gadam.

Būvniecības programmas projektā tika iekļauta būvniecības iniciatīva *Militarizēta tēlniecības kompozīcija* un tā tika iekļauta izskatīšanai Aizsardzības ministrijas Infrastruktūras padomes 2021. gada 12. marta sēdē. Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta ziņojumā³⁸ kompozīcija tika iekļauta kopā ar vēl trīs citiem projektiem Ādažu militārajā bāzē.

2021. gada 12. martā tika pieņemts Aizsardzības ministrijas Infrastruktūras padomes lēmums³⁹ apstiprināt Būvniecības programmu 2021. – 2024. gadam. Būvniecības programmā militārā kompozīcija tika iekļauta sadaļā *Militārie objekti – Rīga un Rīgas reģions – Ādažu militārā bāze – Autoparki un ceļi* ar kopējo finansējumu 93 650 euro un realizāciju 2021. gada ceturtajā ceturksnī.

Kā liecina Būvniecības programmas sadaļas nosaukums, militarizēto kompozīciju pēc savas būtības nevar klasificēt nevienā no tām – ne militārā objekta, ne autoparku vai ceļu sadaļā. Tomēr militārā kompozīcija tika iekļauta šajā Būvniecības programmas sadaļā, jo piemērotākas nebija.

Laikā, kad militarizētā kompozīcija tika iekļauta Būvniecības programmā, Nacionālie bruņotie spēki vēl nebija iesnieguši plānotā objekta tehniskās prasības. 2021. gada 7. aprīlī Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs⁴⁰ atkārtoti lūdza Nacionālos bruņotos spēkus iesniegt objekta tehniskās prasības. Tehniskās prasības Nacionālie bruņotie spēki⁴¹ iesniedza 2021. gada 8. jūnijā. Novēlota prasību iesniegšana nozīmēja to, ka projektu vairs nebija iespējams īstenot Būvniecības programmā norādītajā termiņā – 2021. gadā.

Pamatojoties uz Nacionālo bruņoto spēku iesniegtajām⁴² tehniskajām prasībām militarizētās skulptūras izveidei, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs 2021. gada 29. jūnijā⁴³ izstrādāja projektēšanas uzdevumu ar nosaukumu *Laukuma izbūve vides objektam Ādažu NMC, Kadaga, Ādažu novads*. Nacionālie bruņotie spēki 2021. gada 20. augustā saskaņoja projektēšanas uzdevumu. Projektēšanas uzdevuma nosaukums radīja priekšstatu par laukuma izbūvi, nevis militarizētās kompozīcijas izveidi.

Vērtējot kārtējā gada budžeta izpildi, 2021. gada 26. oktobrī Infrastruktūras padome izskatīja Būvniecības programmu 2021. – 2024. gadam⁴⁴. Tika konstatēts, ka iekavētie būvniecības projekti 2021. gadā radīs finansiālu ietekmi uz 2022. gadu, jo vajadzības pārsniedz pieejamo finansējumu. Līdz ar to secināts, ka jauna cikla Būvniecības programmas sagatavošanas procesā, Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamentam, Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centram jākonsolidē prioritātes, lai nodrošinātu, ka plānotie būvniecības projekti atbilst 2022. gadā pieejamajam finansējumam.

Attiecībā uz militarizēto kompozīciju netika veiktas nekādas izmaiņas, lai gan bija zināms, ka kompozīcijas projektu 2021. gadā īstenot neizdosies un tas ir pārceļams uz 2022. gadu.

Kas bija darāms savādāk?

Būvniecības programmā kompozīcijas priekšlikums tika iesniegts, neievērojot būvniecības projektu plānošanas ciklu. Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas noteikto kārtību tas nav aizliegts. Tomēr iespējams, ka tieši šīs situācijas dēļ izpalika kompozīcijas projekta izskatīšana un salīdzināšana ar tiem projektiem, kas tika sagatavoti un iesniegti atbilstoši ierastajam plānošanas ciklam līdz 1. septembrim.

Projekta laikā vairākkārt bija izdevības, lai iesaistītās puses izrādītu interesi par projekta būtību, tehniskajām prasībām, apjomu, un par to, kādēļ projekts tiek realizēts pēkšņi, tomēr tas nenotika.

Viens no iemesliem varēja būt, ka militarizētā kompozīcija Būvniecības programmā tika iekļauta sadaļā *Militārie objekti – Autoparki un ceļi*. Arī būvprojekta nosaukums *Laukuma izbūve vides objektam* varēja ietekmēt izpratni par projekta būtību, radot iespaidu par laukuma izbūvi, lai gan pamatā bija militarizētā kompozīcija. Laukums ir pakārtots kompozīcijai un tas tika plānots kompozīcijas dēļ. Minētais aspekts vēlāk iepirkuma posmā ietekmēja arī publiskā iepirkuma priekšmeta nosaukumu.

Militarizētās kompozīcijas vajadzība Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem radās pēkšņi un kompozīcija nebija paredzēta Ilgtermiņa infrastruktūras attīstības plānā un citos plānošanas dokumentos, tādēļ par ieceri nenotika diskusijas un tā netika izvērtēta, bet uzreiz tika iekļauta Būvniecības programmā.

Vides objektu, pieminekļu, kompozīciju u.tml. izveidošana ne Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, ne aizsardzības resoram kopumā nav ikdienas darbība. Minētie apstākļi varēja ietekmēt to, ka Būvniecības programmā un ar to saistītajā informācijā projektam netika pievērsta vajadzīgā uzmanība.

Būvniecības programmā militarizētā kompozīcija tika iekļauta 2021. gada martā, bet tehniskās prasības tika izstrādātas 2021. gada jūnijā. Objekta tehnisko prasību neesamība laikā, kad tika apstiprināta Būvniecības programma 2021. gada martā varēja arī pievērst iesaistīto pušu uzmanību tam, ka bija skaidrs, ka 2021. gadā nebūs iespējams realizēt projektu.

Militarizētās kompozīcijas savlaicīga iekļaušana plānošanas dokumentos sekmētu iedziļināšanos un ministrijas līdzdalību, piemēram, iesaistoties kompozīcijas mākslinieciskā izpildījumā, tehnisko prasību un apjoma noteikšanā, nevis atstājot lēmumus Nacionālo bruņoto spēku kompetencē.

Kāda ir iekšējā kārtība?

Galvenos aizsardzības resora ilgtermiņa infrastruktūras attīstības mērķus, prioritātes un plānoto finansējumu divpadsmit gadiem nosaka Infrastruktūras ilgtermiņa attīstības plāns, kuru izskata Infrastruktūras padome, apstiprina aizsardzības ministrs⁴⁵. Plānotos būvniecības objektus, būvniecības

darbu veidus un to pabeigšanas termiņus, finansējuma apjomu četriem gadiem saskaņā ar Infrastruktūras ilgtermiņa attīstības plānu, aktuālajām prioritātēm un kopējo būvniecībai pieejamo finansējumu nosaka Būvniecības programma⁴⁶.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs nodrošina pilna cikla būvniecības procesa organizēšanu valsts aizsardzības objektos,⁴⁷ t. i., projektēšanas uzdevumu izstrādi, projektēšanas darbu uzraudzību, būvdarbu autoruzraudzību un būvuzraudzību un objektu pieņemšanu ekspluatācijā. Būvniecības procesa Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs īsteno iepirkumu procedūras Būvniecības programmas un Decentralizētā būvniecības grafika ietvaros⁴⁸.

Aizsardzības infrastruktūras attīstības, nodrošinājuma politikas, tās ieviešanas stratēģijas un iepirkumu politikas plānošana un ieviešana ir Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta⁴⁹ kompetencē. Departaments ir Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra vietnieka nodrošinājuma jautājumos pakļautībā.

Viens no departamenta uzdevumiem infrastruktūras jomā ir aizsardzības resora infrastruktūras attīstības plānošana un īstenošanas pārraudzība. Galvenais instruments šī uzdevuma izpildei ir departamenta NATO un militārās infrastruktūras politikas nodaļa, kuras kompetencē ir (1) izstrādāt militārās infrastruktūras ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības plānu un pārraudzīt tā īstenošanu; (2) Būvniecības programmas īstenošanā nodrošināt sadarbību ar Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centru un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem; (3) koordinēt un pārraudzīt atsevišķu Nacionālo bruņoto spēku infrastruktūras objektu attīstības plānošanu un īstenošanu.

Ar aizsardzības ministra pavēlēm ir apstiprināti Aizsardzības ministrijas stratēģiskie mērķi un struktūrvienību uzdevumu plāns 2022. gadam⁵⁰ un 2023. gadam⁵¹. Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamentam ir noteikts uzdevums sekmēt plānveidīgu, savstarpēji saskaņotu infrastruktūras plānu īstenošanu. Sasniedzamais rezultāts minētajam pasākumam ir: (1) Nacionālo bruņoto spēku attīstības plāniem un nozares prioritātēm atbilstošs Ilgtermiņa infrastruktūras attīstības plāns; (2) Būvniecības programma atbilst ilgtermiņa attīstības plānam.

Tas nozīmē, ka vidējā termiņa pasākumu plānam – Būvniecības programmai – atbilstoši pieejamajam finansējumam un aizsardzības resora vajadzībām triju gadu periodam ir jāatbilst gan Nacionālo bruņoto spēku attīstības plānam, gan Ilgtermiņa infrastruktūras attīstības plānam.

*Kārtībā, kādā organizē būvniecību*⁵² būvniecības procesa plānošanā Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamentam ir noteikts uzdevums sadarbībā ar Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centru un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem izvērtēt iesniegtos priekšlikumus Būvniecības programmā un izstrādāt Būvniecības programmas projektu.

Kas ir uzlabojams iekšējā kārtībā?

Jāpilnveido pašreizējā regulējumā noteiktās iekšējās kontroles procedūras, veicinot iekšējā regulējuma ievērošanu un nepieļaujot tādu iniciatīvu īstenošanu, kas nav paredzētas Ilgtermiņa infrastruktūras attīstības plānā un citos plānošanas dokumentos.

Būvniecības programmā nebūtu iekļaujami tādi objekti, kuriem vēl nav izstrādātas tehniskās prasības. Tehnisko prasību izstrādes atlikšana uz vēlāku laiku var radīt izmaiņas projekta darbu apjomā un

prognozējamā finansējama apmērā, kam vēlākajos Būvniecības programmas apstiprināšanas posmos ir grūti bez iedziļināšanās izsekot.

3. Pirmā iepirkuma īstenošana

Notikumu hronoloģija 2022. gadā

Militarizētās kompozīcijas izveidei Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs 2021. gada 27. oktobrī izsludināja iepirkumu⁵³ *Būvprojekta Laukuma izbūve vides objektam Ādažu nacionālais mācību centrs, Kadagā, Ādažu novadā izstrāde, būvdarbi un autoruzraudzība*.

Atbilstoši iepirkuma nosaukumam tas tika klasificēts kodā 45000000-7 *Celtniecības darbi* (papildu kods 71000000-8 *Arhitektūras, būvniecības, inženiertehniskie un pārbaudes pakalpojumi*). Iepirkuma nosaukums varēja ietekmēt izpratni par kompozīcijas izveides rezultātu, veicamo darbu apjomu un raksturu.

Piedāvājumus iepirkumā iesniedza divi pretendenti: AS “Ceļu pārvalde”⁵⁴ par līgumcenu 92 179 *euro* un SIA “BELSS”⁵⁵ par līgumcenu 152 600 *euro*. Iesniedzot piedāvājumu, AS “Ceļu pārvalde” būvprojekta izstrādes darbiem norādīja apakšuzņēmēju SIA “Vertex Projekti”.

Iepirkums tika rīkots saskaņā ar Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumu⁵⁶, balstoties uz apsvērumiem par inženiertīklu aizsardzību⁵⁷. No praktiskā viedokļa konkrētā procedūra ir mazāk nozīmīgs iepirkums, kurā piemēro vienkāršākas procedūras prasības, jeb “mazais iepirkums” (no 20 000,00 līdz 169 999,99 *euro*) ar publikāciju. Šādā gadījumā Publisko iepirkumu likuma piemērošana nebūtu būtiski mainījusi procedūras norisi.

Pamatojoties uz iepirkuma komisijas 2021. gada 12. decembra sēdes lēmumu, līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas AS “Ceļu pārvalde”. Līgums tika noslēgts 2022. gada 14. februārī⁵⁸. Būvprojekta izstrādes un būvdarbu izpildes kopējais termiņš tika noteikts ne vairāk kā 24 kalendārās nedēļas no līguma spēkā stāšanās dienas (2022. gada 1. augusts).

Pamatojoties uz noslēgto līgumu, Būvniecības programmā 2022. gadam kompozīcijai plānotais finansējums 93 650 *euro* tika palielināts līdz 111 537 *euro* (līgumcena ar PVN).

Būvprojekta izstrāde iepirkumu līgumā⁵⁹ noteiktajā termiņā 2022. gadā kavējās, jo iesaistītās puses diskutēja par kompozīcijas tehnisko un vizuālo risinājumu – laukuma segumu, apstādījumiem, ceļa zīmju pārcelšanu, materiālu izvēli⁶⁰. Būvprojekta izstrādes un būvdarbu veikšanas izpildes termiņš tika pagarināts līdz 2022. gada 24. oktobrim.

2022. gada oktobrī būvdarbi vēl nebija uzsākti. Reaģējot uz līgumā⁶¹ noteikto darbību izpildes kavējumu, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs lūdza AS “Ceļu pārvalde” informēt par turpmākajām darbībām līguma ietvaros. AS “Ceļu pārvalde” informēja⁶², ka ir ievērojams būvniecības cenu kāpums un, nevienojoties par izmaksu sadārdzinājumu, ir nepieciešams vienoties par līguma⁶³ izbeigšanu. Cita starpā ir atzīmējams, ka 2023. gada oktobrī tika pasludināts AS “Ceļu pārvalde” maksātnespējas process⁶⁴.

Ģeopolitiskā situācija saistībā ar karadarbību Ukrainā un pret Krieviju un Baltkrieviju ieviestās sankcijas radīja sekas. Piemēram, metāla un citu resursu nepieejamība vai to izmaksu pieaugums, kas praksē apgrūtināja vai padarīja neiespējamu izpildīt noslēgtos iepirkuma līgumus sākotnēji līgumā paredzētajā ietvarā.

Iepirkumu uzraudzības birojs 2022. gada nogalē izstrādāja vadlīnijas līgumu vadībai šādās situācijās⁶⁵.

Iepirkumu uzraudzības biroja vadlīniju scenāriji ir aplūkojami kompozīcijas īstenošanas projektā:

- (1) līgums noslēgts, daļēji izpildīts – ja līgumslēdzējas puses konstatē, ka noslēgto iepirkuma līgumu nav iespējams izpildīt, neskatoties uz visām paredzētajām iepirkuma līguma grozījumu iespējām, var tikt lemts par iepirkuma līguma izbeigšanu (līgums izbeidzams saskaņā ar līguma noteikumiem vai pusēm panākot savstarpēju vienošanos). Šīs iespējas izmantošanas gadījumā kritiski vērtējama attiecīgā projekta turpināšana vismaz līdz brīdim, kamēr būtiski nemainās tie apstākļi, kas noveda pie līguma izpildes neiespējamības. Ja ir konstatējams, ka nespēja izpildīt līgumu ir tieši saistīta ar esošās ģeopolitiskās situācijas radītajām sekām, puses tiek aicinātas līguma izbeigšanas gadījumā nepiemērot iepirkuma līgumā paredzētas sankcijas, un aicinām saprātīgi izvērtēt, vai ir samērīgi pieprasīt saistību izpildes nodrošinājuma atmaksu⁶⁶;
- (2) līgums noslēgts, izpilde nav uzsākta vai izpilde minimāla – rūpīgi veicama prioritāšu, lietderības un finansēšanas iespēju izvērtēšana, kritiski vērtējot, vai atsevišķos gadījumos nav lietderīgāk vienoties par līguma izbeigšanu, atlīdzinot faktiskos izdevumus, lai līguma izpildes turpināšanas gadījumā sarežģījumu ietekme nepieaugtu un jebkurā gadījumā neveidotos situācija, kad līgums nav izpildāms⁶⁷.

2022. gada 14. novembrī Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs⁶⁸ sagatavoja izvērtējumu par līguma izbeigšanu būvdarbu izpildes daļā ar AS “Ceļu pārvalde”. Tika secināts, ka būvdarbu izpildes izmaksas ir būtiski pieaugušas un būvprojekta izmaksas par 66 % pārsniedz iepirkuma līgumā⁶⁹ ietvertās būvdarbu izmaksas. Ņemot vērā šo apstākli, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs pieņēma lēmumu izbeigt līgumu attiecībā uz būvdarbu izpildi, parakstot vienošanos par būvprojekta izstrādi un veicot samaksu AS “Ceļu pārvalde” par izstrādāto projektu. AS “Ceļu pārvalde” tika veikts maksājums 29 690 euro par būvprojekta izstrādi. 2023. gada 16. janvāra vienošanās par līgumā⁷⁰ izbeigšanu pamatā bija karadarbības Ukrainā izraisītā situācija un ar starptautiskajām sankcijām saistītais būvniecības materiālu sadārdzinājums, kā rezultātā būvdarbu izmaksas būtiski pieauga un ievērojami pārsniedza iepirkuma līgumā⁷¹ noteikto būvdarbu līgumcenu.

Kas bija darāms savādāk?

Iepirkums tika uzsākts 2021. gada 15. septembrī⁷². Tas nozīmē, ka iepirkuma uzsākšanas brīdī jau bija zināms, ka kompozīciju neizdosies pabeigt Būvniecības programmā plānotajā termiņā 2021. gadā. Līdz ar to pastāvēja priekšnoteikumi diskusijai par šo ieceri, termiņiem, tās apjomu un iekļaušanu Būvniecības programmā.

Kompozīcijas iepirkuma nosaukums par laukuma izbūvi vides objektam norādīja uz laukuma izbūvi, nevis kompozīcijas izveidošanu. Šis apstāklis ietekmēja to, kāda profila uzņēmumi pieteicās konkursā. Tas varēja ietekmēt kompozīcijas izveidošanas un būvdarbu gaitu, jo pieteicās pretendenti, kas specializējušies ceļu būvniecībā un uzturēšanā, nevis tēlniecības kompozīciju un vides objektu izveidošanā.

Jau 2022. gada nogalē tika konstatēts, ka kompozīcijas būvdarbu izmaksas ir palielinājušās par 66 %. Būvniecības programmā tika norādīts jaunais finansējuma apmērs. Tomēr, tā kā nebija uzsvērts palielināšanas fakts vai sniegta detalizēta informācija par finansējuma palielinājumu, tad saskaņotāji varēja nepamanīt būtiskās izmaiņas.

Būvniecības izmaksu palielinājums bija iemesls līguma laušanai. Būvniecības programmā kā iemesls līguma laušanai tika norādīts, ka *par iepirkuma līgumā paredzētajām cenām būvdarbus izpildīt nav iespējams, līgums tika izbeigts daļā, kas attiecas uz būvdarbu izpildi*⁷³. Netika norādīts, ka projekta izmaksas būtiski – par 66 % – pārsniedz iepirkuma līgumā⁷⁴ noteiktās izmaksas, kas varēja rosināt diskusiju par nepieciešamību turpināt šo projektu.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centram jau 2022. novembrī⁷⁵, identificējot tik ievērojamu izmaksu pieaugumu, Infrastruktūras padomē bija jāaktualizē konkrētā projekta īstenošanas nepieciešamība, taču šāda rīcība izpalika. Jāatzīmē, ka šajā posmā praktiskie būvniecības darbi vēl nebija uzsākti. Ņemot vērā Iepirkumu uzraudzības biroja vadlīnijās⁷⁶ norādītos apsvērumus, bija nepieciešams rūpīgi izvērtēt kompozīcijas prioritāti, tās lietderību jaunajos ģeopolitiskajos apstākļos un finansēšanas iespējas Būvniecības programmas ietvaros.

Kāda ir iekšējā kārtība?

*Kārtība, kādā organizē būvniecību*⁷⁷ Būvniecības programmas izpildes kontrolē paredz Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra atskaitīšanās pienākumu Aizsardzības ministrijai līdz katra otrā mēneša 15. datumam⁷⁸. Atbilstoši noteiktajai kārtībai Būvniecības programmas izpildes atskaitē jāizvērtē Būvniecības programmas progress pārskata periodā un jāiesniedz valsts sekretāra vietniekam nodrošinājuma jautājumos priekšlikumi grozījumiem Būvniecības programmā. Atbilstoši iesniegtajai atskaitē valsts sekretāra vietnieks nodrošinājuma jautājumos uzdod⁷⁹ ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamentam sagatavot izvērtējumu. Ja ir būtiskas nobīdes būvniecības darbu termiņos turpmākā virzība notiek, sasaucot darba grupu vai cita formāta tikšanos.

Aizsardzības ministrijā izplatīta prakse ir darba grupu organizēšana. Par izskatītajiem jautājumiem tiek sagatavoti dokumenti, un tie tiek virzīti attiecīgajām amatpersonām vai struktūrvienībām lēmumu pieņemšanai. Darba grupas tiek veidotas pēc augstāko amatpersonu (ministra, valsts sekretāra) iniciatīvas. Atsevišķos gadījumos darba grupu izveidošanu paredz iekšējie normatīvie akti, piemēram, *Kārtība, kādā organizē būvniecību*⁸⁰.

Lai sekmētu būvniecības plānošanu un būvniecības izpildes pārraudzību, 2019. gadā tika izveidota darba grupa⁸¹, kuras sastāvu veido ministrijas, Nacionālo bruņoto spēku un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra vadība. Darba grupas kompetencē ir izskatīt ar būvniecību saistītus jautājumus, tai skaitā iesniegto objektu tehnisko prasību pamatotību, nepieciešamības gadījumā sagatavot priekšlikumus šo jautājumu izskatīšanai Infrastruktūras padomes sēdē vai aizsardzības ministram⁸². Uz darba grupas sēdēm tās locekļi var pieaicināt objektu lietotāju pārstāvjus, ekspertus vai padomniekus (konsultantus)⁸³.

Militarizētās kompozīcijas īstenošanas gaita netika aktualizēta darba grupas līmenī vai cita formāta diskusijās. Militarizētās kompozīcijas īstenošanas gaitā vairākkārtīgi bija izveidojusies situācija saistībā ar problēmām kompozīcijas ieceres īstenošanā 2021. un 2022. gadā, taču tas neradīja diskusijas un nepieciešamību pieprasīt un saņemt papildu informāciju.

Kas ir uzlabojams iekšējā kārtībā?

Jāpilnveido pašreizējā regulējumā noteiktās iekšējās kontroles procedūras, veicinot iekšējā regulējuma ievērošanu būvniecības plānošanā un būvniecības izpildes pārraudzībā. Regulējumā noteiktās darbības un procedūras balstās uz datu un atskaišu apjomu, kuram ir grūti izsekot. Piemēram, kopumā par militarizētās kompozīcijas projekta īstenošanu tika sagatavotas vismaz 18 Būvniecības programmas izpildes atskaites Aizsardzības ministrijai⁸⁴. Apjomīgā atskaitīšanās bija formāla, jo pēc būtības atskaitēs sniegtā informācija netika izvērtēta un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkuma centram vai Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem netika dots uzdevums sniegt papildu skaidrojumu.

Noteicošā nozīme bija arī kompozīcijas nosaukuma izvēlei iepirkumā un Būvniecības programmā, nosaucot to par laukuma izbūvi. Minētais apstāklis varēja traucēt tēlniecības kompozīcijas izveidi uztvert kā netipisku projektu aizsardzības nozarē. Uzmanību arī varēja novērst fakts, ka šajā atrašanās vietā tika būvēts vēl cits laukums autostāvvietai.

Pamatojoties uz Militarizētās tēlniecības kompozīcijas projekta izvērtējumu, Valsts kontrole sniedz viedokli, ka militarizētās kompozīcijas īstenošanas projekts izgaismo nepieciešamību, nevis vēl birokrātiskāk veidot iekšējos procesus, bet nodrošināt praktisko iesaisti un atgriezenisko saikni sākotnējo dokumentu projektu izstrādātājiem.

4. Otrā iepirkuma īstenošana

Notikumu hronoloģija 2023. gadā

2023. gada sākumā kompozīcijas būvdarbi vēl nebija uzsākti, un bija pabeigta tikai būvprojekta izstrāde. Neskatoties uz to, apstāklis, ka līgums⁸⁵ ar AS “Ceļu pārvalde” tika izbeigts saistībā ar ievērojamu būvdarbu izmaksu palielinājumu, netika izmantots kā pamats, lai izvērtētu kompozīcijas prioritāti, lietderību un finansēšanas iespējas Būvniecības programmas ietvaros. Saskaņā ar ierakstiem Būvniecības informācijas sistēmā 2022. gadā tika uzsākti divi būvniecības procesi: (1) būves nosaukums: laukums vides objektam un (2) būves nosaukums: pamats vides objektam.

Lai turpinātu militarizētās kompozīcijas izveidošanu, vēlreiz tika uzsākts iepirkums⁸⁶ un 2023. gada 11. maijā tika izsludināts Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkuma centra iepirkums⁸⁷ *Būvdarbi objektā Laukuma izbūve vides objektam Ādažu militārā bāze, Kadaga, Ādažu pagasts, Ādažu novads*. Līdzīgi kā pirmajā iepirkumā, arī otrā iepirkuma nosaukums bija laukuma izbūve.

Piedāvājumus iepirkumā iesniedza divi pretendenti AS “R.A.J.”⁸⁸ par līgumcenu 153 325,78 euro un SIA “Arčers”⁸⁹ par līgumcenu 166 562,96 euro.

Pamatojoties uz Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkuma centra iepirkuma komisijas 2023. gada 9. augusta lēmumu līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas AS “R.A.J.”. Līgums⁹⁰ noslēgts 2023. gada 31. augustā par līgumcenu 153 325,78 euro jeb 185 524,19 euro ar PVN.

Līdzīgi kā iepriekšējais iepirkums arī jaunais iepirkums tika rīkots saskaņā ar Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumu⁹¹, tā piemērošanas pamatā bija apsvērumi saistībā ar resora inženiertīklu aizsardzību⁹².

2023. gada 12. septembrī Aizsardzības ministrijas Infrastruktūras padome⁹³ apstiprināja Būvniecības programmu 2023. – 2026. gadam ar tajā iekļauto pozīciju *Militarizēta tēlniecības kompozīcija* un kopējo finansējumu 150 000 euro.

2023. gada 30. novembrī Būvniecības programmas izpildes atskaitē⁹⁴ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs precizēja militarizētās kompozīcijas izpildes prognozi, nepieciešamo finansējumu norādot 189 153 euro atbilstoši iepirkuma līgumā noteiktajai līgumcenai ar PVN.

2024. gada 9. aprīlī Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta sagatavoja ziņojumu⁹⁵, kurā kompozīcijas realizācijai tika paredzēts finansējums 189 153 euro.

2024. gada 17. aprīlī Infrastruktūras padome⁹⁶ apstiprināja Būvniecības programmu 2024. – 2027. gadam, kurā kompozīcijas būvniecībai paredzēts finansējums 189 153 euro.

Kas bija darāms savādāk?

Arī otrā iepirkuma nosaukums *Būvdarbi objektā Laukuma izbūve vides objektam, Ādažu militārā bāze* neliecināja par militarizētās kompozīcijas kā tēlniecības vides objekta izveidi, bet par būvdarbiem laukuma izbūvē⁹⁷. Bez detalizētas informācijas un iedziļināšanās nebija iespējams uztvert šo projektu kā kaut ko atšķirīgu no ierastajiem būvniecības un infrastruktūras attīstības darbiem. Vēl jo vairāk tādēļ, ka blakus un vienlaicīgi tika veikts cits projekts ar līdzīgu nosaukumu – laukums autostāvvietai.

Sadārdzinoties projektam, bija iespēja rosināt diskusiju un iedziļināties projekta būtībā, apjomā un nepieciešamībā, tomēr tas netika veikts. Bija iespējams veikt korekcijas ieceres īstenošanā, jo praktiskie būvdarbi vēl nebija uzsākti. Par projekta būtisko sadārdzinājumu (no 93 650 euro 2021. gadā līdz 189 153 euro 2024. gadā) bija norādīts Būvniecības programmā un atskaitēs par tās izpildi. Šajos dokumentos norādīto informāciju izskatīja un apstiprināja visas iesaistītās institūcijas – Nacionālie bruņotie spēki, Aizsardzības ministrija, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs, Infrastruktūras padome.

Lai projektu turpinātu, Nacionālie bruņotie spēki piešķīra papildu finansējumu kompozīcijas izveidei. Aizsardzības ministrija un Infrastruktūras padome varēja uzdot jautājumus, iedziļināties projekta būtībā un rosināt pārskatīt projekta nepieciešamību, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs varēja vērst Aizsardzības ministrijas uzmanību, taču arī tas nenotika.

Militarizētās kompozīcijas izveide tika īstenota ilgā laika posmā no 2021. līdz 2024. gadam. Dokumentu līmenī tas nozīmē, ka projekts tika iekļauts vairākās Būvniecības programmās (2021. – 2024., 2022. – 2025. un 2023. – 2026. gadam). Kopumā par militarizētās kompozīcijas projekta īstenošanas faktu tika sagatavotas vismaz 18 Būvniecības programmas izpildes atskaites⁹⁸. Apstiprinot katru no Būvniecības programmām, lēmums tika pieņemts Infrastruktūras padomē. Padomes sastāvā ir Aizsardzības ministrijas vadība (ministrs, valsts sekretārs, valsts sekretāra vietnieks finanšu⁹⁹, nodrošinājuma jautājumos un politikas direktors, departamentu direktori un speciālisti), Nacionālo bruņoto spēku vadība (komandieris un Apvienotā štāba priekšnieks), kā arī Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra direktors. Lielākā daļa lēmumu tika pieņemti, balstoties uz *klusuma procedūrām* Infrastruktūras padomes sēdēs. Tas nozīmē, ka Būvniecības programmā norādītās vajadzības un finansējums tiek formāli apstiprināts bez detalizētas izvērtēšanas un iespējas diskutēt par pozīcijas virzības gaitu un iespējamajiem priekšnoteikumiem pieņemt lēmumus par būtiskām izmaiņām.

Lai gan lēmumi tika pieņemti, piedaloties aizsardzības resora augstākā līmeņa vadītājiem, tostarp ministram, Nacionālo bruņoto spēku komandierim un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra direktoram, tas neveicināja iedziļināšanos nevienā no militarizētās kompozīcijas īstenošanas posmiem.

Kāda ir iekšējā kārtība?

Aizsardzības ministrijā ierasta prakse ir stratēģiskos, operacionālos un taktiskos jautājumus izlemt konsultatīvajās padomēs – Infrastruktūras padomē, Militāri tehniskās attīstības padomē, Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstības padomē u.c. Infrastruktūras jautājumiem ir izveidota Infrastruktūras padome¹⁰⁰. Infrastruktūras padome padziļināti izskata atsevišķus ar infrastruktūras objektiem saistītos jautājumus, kā arī apstiprina Būvniecības programmu un aktualizē to ne retāk kā reizi ceturksnī. Apstiprinot Būvniecības programmu, Infrastruktūras padome apstiprina arī būvniecības prioritātes attiecīgajam plānošanas periodam¹⁰¹.

Infrastruktūras padomes sastāvā ir augstākā līmeņa amatpersonas¹⁰²: aizsardzības ministrs, Nacionālo bruņoto spēku komandieris, valsts sekretārs, aizsardzības ministra nozīmēts pārstāvis, komandiera vietnieks – Apvienotā štāba priekšnieks, ministrijas politikas direktors – valsts sekretāra vietnieks, valsts sekretāra vietnieks nodrošinājuma jautājumos, valsts sekretāra vietnieks spēju un resursu plānošanas jautājumos, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra vadītājs, ministrijas Juridiskā departamenta direktors, ministrijas Militāri publisko attiecību departamenta direktors.

Infrastruktūras padome lēmumu pieņem ar klātesošo padomes locekļu vienkāršu balsu vairākumu. Ja balsis dalās līdzīgi, izšķirošā ir aizsardzības ministra balss. Padome var pieņemt lēmumu arī tādas procedūras ietvaros, kur lēmumu uzskata par atbalstītu, beidzoties noteiktajam atbildes sniegšanas termiņam, ja pret lēmuma projektu neiebilst neviens padomes loceklis (klusuma procedūra). Ja procedūras ietvaros aizsardzības ministra vai ministrijas valsts sekretāra noteiktajā termiņā nav saņemti rakstiski iebildumi no padomes locekļiem, lēmumu uzskata par atbalstītu un lēmuma projektu iesniedz parakstīšanai aizsardzības ministram¹⁰³.

Saskaņā ar aktuālo iekšējo regulējumu Infrastruktūras padomes sēžu sekretariātu nodrošina *Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departaments*¹⁰⁴, savukārt departamenta *NATO un militārās infrastruktūras politikas nodaļas* uzdevums ir nodrošināt Infrastruktūras padomes darbību un kontrolēt pieņemto lēmumu izpildi¹⁰⁵.

Infrastruktūras padomes sēdes protokolu iesniedz parakstīšanai ministrijas valsts sekretāram un ne vēlāk kā nākamajā darb dienā pēc Padomes sēdes protokola parakstīšanas tas tiek iesniegts aizsardzības ministram¹⁰⁶. Aizsardzības ministrs lēmumu par padomē izskatītā jautājuma tālāku virzību, atbildīgo par lēmuma izpildi, kā arī par lēmuma ietvaros veicamo uzdevumu izpildes termiņiem noformē rezolūcijas veidā vai, apstiprinot padomes protokolu, ja aizsardzības ministra lēmuma būtība neatšķiras no padomes protokolā norādītā¹⁰⁷.

Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departaments var rosināt grozījumus apstiprinātajā Būvniecības programmā. Piemēram, Nacionālo bruņoto spēku Apvienotajam štābam ir tiesības iesniegt valsts sekretāra vietniekam nodrošinājuma jautājumos priekšlikumus Būvniecības programmas grozījumiem par jaunu būvniecības objektu iekļaušanu, ja citu būvniecības darbu īstenošanas laikā rodas finanšu līdzekļu ekonomija vai mainās prioritātes, norādot izmaiņas Būvniecības programmā un

iesniedzot priekšlikumu par finansējuma pārdali no jau apstiprinātajiem projektiem¹⁰⁸. Tāpat Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departaments var rosināt grozījumus, piemēram, ja ir saņemta aizsardzības ministra, valsts sekretāra, valsts sekretāra vietnieka nodrošinājuma jautājumos rezolūcija vai nepieciešamības gadījumā Būvniecības programmas ietvaros viena būvniecības objekta finansējumu daļēji novirzot citam būvniecības objektam, u. c.¹⁰⁹

Kas ir uzlabojams iekšējā kārtībā?

Pamatojoties uz Militarizētās tēlniecības kompozīcijas projekta izvērtējumu, Valsts kontrole sniedz viedokli, ka militarizētās kompozīcijas īstenošanas projekts izgaismo nepieciešamību, nevis vēl birokrātiskāk pilnveidot iekšējos procesus, bet izvērtēt, kā turpmāk praktiski īstenojama lēmumu pieņemšana un to izpildes kontrole, apstiprinot Būvniecības programmu.

Aizsardzības resorā izveidotās centralizētās būvniecības procesa un iepirkumu sistēmas rada priekšnoteikumus gan lēmumu pieņemšanas kontrolei, gan iepriekš pieņemto lēmumu izpildes kontrolei visos resora padotības iestāžu un Nacionālo bruņoto spēku struktūrvienību līmeņos.

Gala lēmuma pieņemšana Infrastruktūras padomē ir formāla un rada iesaidi par būvniecības procesa lēmumu pieņemšanu un kontroli. Konstatētie trūkumi izgaismo nepieciešamību nodrošināt iedziļināšanos informācijā un dokumentos, kas tiek izskatīti un saskaņoti.

Pamatojoties uz aizsardzības ministra 2024. gada 3. decembra pavēli¹¹⁰, ir izveidota būvniecības procesu pilnveidošanas izvērtēšanas darba grupa. Viens no darba grupas uzdevumiem ir sagatavot konceptuālus priekšlikumus Aizsardzības ministrijas *Kārtībā, kādā organizē būvniecību pilnveidošanai*.

Ņemot vērā militarizētās tēlniecības kompozīcijas projekta veikto izvērtējumu, aicinām Aizsardzības ministriju panākt, lai lēmumu pieņemšana par Būvniecības programmas apstiprināšanu Infrastruktūras padomē balstītos nevis jauna regulējuma noteikšanā, bet pēc būtības pārbaudītā informācijā.

Situācijas izpētes raksturojums un metodes

Situācijas izpētes mērķis

Situācijas izpēte ir veikta par aizsardzības resorā īstenoto militarizētās tēlniecības kompozīcijas projektu pie Ādažu militārās bāzes. Minētais projekts izraisīja plašu publisku rezonansi un neviennozīmīgu sabiedrības vērtējumu. Ņemot vērā izskanējušos riskus saistībā ar valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, finansējumu militarizētās kompozīcijas izveidei, kā arī aizsardzības pasākumu plānošanas un īstenošanas prioritātes, Valsts kontrole veica militarizētās tēlniecības kompozīcijas projekta gaitas izvērtējumu un situācijas izpētes ziņojumā atbilstoši aizsardzības ministra lūgumam¹¹¹ sniedz norādes iekšējo procesu būvniecības jomā pilnveidei aizsardzības resorā.

Juridiskais pamatojums

Situācijas izpētes ziņojums ir sagatavots finanšu revīzijas “Par Aizsardzības ministrijas 2024. gada pārskata sagatavošanas pareizību” ietvaros (Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 2024. gada 4. jūnija revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-61/2024) un pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3. panta trešā punkta c) apakšpunktu.

Revidentu atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par situācijas izpētes ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem faktiem, kas iegūti no revidentiem pieejamās informācijas un sniegtajiem skaidrojumiem. Veicot militarizētās kompozīcijas būvniecības plānošanas un īstenošanas izvērtējumu, vienlaikus vērtēts aizsardzības resora būvniecības projektu plānošanas un īstenošanas process un Aizsardzības ministrijas izveidotā iekšējā kontrole pār būvniecības projektiem. Citu īstenoto būvniecības projektu process netika vērtēts.

Situācijas izpētes apjoms un metodes

Veicot situācijas izpēti, tika analizēta šāda informācija:

- ❖ aizsardzības resora iekšējie tiesību akti;
- ❖ Infrastruktūras padomes protokoli, jautājumu iekļaušanai izskatīšanai padomē un sarakstes dokumenti;
- ❖ Būvniecības programmas un atskaites par tās izpildi;
- ❖ militarizētās kompozīcijas izveidei noslēgtie līgumi.

Situācijas izpēte aptver laika posmu no militarizētās kompozīcijas izveides ierosināšanas 2020. gadā līdz tās izveides pabeigšanai 2025. gadā.

Situācijas izpētei tika izmantotas šādas metodes:

- ❖ ar situācijas izpētes jautājumu saistīto dokumentu un informācijas analīze;
- ❖ intervijas ar Aizsardzības ministrijas, Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkuma centra atbildīgajām personām;
- ❖ apkopota informācija par militarizētās kompozīcijas izveidei izlietoto finansējumu, izmantojot *RVS HORIZON* uzskaites datus.

Sektora vadītāja

Iveta Ozoliņa

Departamenta direktors

Gatis Litvins

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Atsauces

- ¹ Aizsardzības ministrijas Audita un inspekcijas departamenta 31.10.2024. ziņojums Nr.AIDPip/15 [Ierobežota pieejamība].
- ² Aizsardzības ministrijas 17.10.2024. vēstule Nr.MV-N/2663.
- ³ Valsts kontroles 29.04.2016. finanšu revīzijas Nr. 2.4.1-17/2015 ziņojums "Par Aizsardzības ministrijas 2015. gada pārskata sagatavošanas pareizību", sadaļa "2.4. Nacionālo bruņoto spēku infrastruktūras attīstība", <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-aizsardzibas-ministrijas-2015gada-parskata-sagatavosanas-pareizibu>.
- ⁴ Valsts kontroles 27.04.2018. finanšu revīzijas Nr. 2.4.1-33/2017 ziņojums "Par Aizsardzības ministrijas 2017. gada pārskata sagatavošanas pareizību", sadaļa "1.2. Pārskata daļa – Ilgtermiņa ieguldījumi", <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtasrevizijas/par-aizsardzibas-ministrijas-2017gada-parskata-sagatavosanas-pareizibu>.
- ⁵ Valsts kontroles 09.04.2020. finanšu revīzijas Nr. 2.4.1-36/2019 ziņojums "Par Aizsardzības ministrijas 2019. gada pārskata sagatavošanas pareizību", sadaļa "1.2. Pārskata daļa – Pakalpojumi", <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-aizsardzibas-ministrijas-2019gada-parskata-sagatavosanas-pareizibu>.
- ⁶ Latvijas ārējā un drošības politika: gadagrāmata. 2018., Rīga: Latvijas Ārpolitikas institūts sadarbībā ar izdevniecību "Zinātne", 75.-76.lpp.
- ⁷ Latvijas ārējā un drošības politika: gadagrāmata. 2018., Rīga: Latvijas Ārpolitikas institūts sadarbībā ar izdevniecību "Zinātne", 75.-76.lpp.
- ⁸ Būvniecības valsts kontroles biroja 06.01.2025 akts par pieņemšanu ekspluatācijā (Kods 25000520023401).
- ⁹ Izlūkošanas kaujas kāpurķēžu bruņutehnika (angļu: *Combat Vehicle Reconnaissance (Tracked)*), saīsināti — CVRT) ir Lielbritānijā radītu kājnieku kaujas mašīnu sērija. 2014. gadā Latvija noslēdza līgumu ar Lielbritāniju par šīs platformas mašīnu iegādi sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizācijas programmā.
- ¹⁰ Uzskaites vērtība 31.12.2024.
- ¹¹ Akciju sabiedrība "CEĻU PĀRVALDE" (vien.reģ.nr.40003034263).
- ¹² Akciju sabiedrība "R.A.J." (vien.reģ.nr.40003805492).
- ¹³ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Vertex projekti" (vien.reģ.nr.40003842450).
- ¹⁴ SIA "Building constructions" (vien.reģ.nr. 40103442519).
- ¹⁵ Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 2.5.apakšpunktu Būvniecības programma ir dokuments ar statusu "Ierobežota pieejamība".
- ¹⁶ Aizsardzības ministrijas 17.10.2024. vēstule Nr.MV-N/2663.
- ¹⁷ Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 3. RNC 01.10.2020. elektroniskā pasta vēstule.
- ¹⁸ Autostāvvietu izbūve "Ādažu nacionālajā mācību centrā" Kadagā, Ādažu novadā. 12.11.2020. līgums Nr.B/2020-129, līgumcena 977 777,77 euro, <https://pvs.iub.gov.lv/show/637487>.
- ¹⁹ Nacionālo bruņoto spēku Ādažu garnizona 19.10.2020. vēstule Nr.2/4/270 un Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieka vietnieka 24.11.2020. vēstule Nr.2/VN/951.
- ²⁰ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 13.10.2020. vēstule Nr.NOS/2020-6777.
- ²¹ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 27.11.2020. vēstule Nr.NOS/2020-8123.
- ²² Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieka vietnieka 28.12.2020. vēstule Nr.2/VN/1032.
- ²³ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 07.01.2021. vēstule Nr.NOS/2021-109.
- ²⁴ Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba 24.11.2020. vēstule Nr.2/VN/951.
- ²⁵ Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba 24.11.2020. vēstule Nr.2/VN/951.
- ²⁶ Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālā nodrošinājuma centra 09.01.2025. elektroniskā pasta vēstule.
- ²⁷ Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba 24.11.2020. vēstule Nr.2/VN/951.
- ²⁸ 11.05.2022. Tirgus izpēte Nr.2/7.4.1-35/84iekš.
- ²⁹ AS "Ceļu pārvalde" 02.11.2022. vēstule Nr.1.12/22-657.
- ³⁰ Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālā nodrošinājuma centra 14.11.2024. elektroniskā pasta vēstule.
- ³¹ Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba 24.11.2020. vēstule Nr.2/VN/951.
- ³² Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba 24.11.2020. vēstule Nr.2/VN/951.
- ³³ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 7.punkts.
- ³⁴ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 7.punkts.
- ³⁵ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumi Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību".
- ³⁶ Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieka vietnieka 28.12.2020. vēstule Nr.2/VN/1032.
- ³⁷ Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta NATO un militārās infrastruktūras politikas nodaļas 25.02.2021. ziņojums Nr.ZIN/69 [Ierobežota pieejamība].
- ³⁸ Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta NATO un militārās infrastruktūras politikas nodaļas 25.02.2021. ziņojums Nr.ZIN/69 [Ierobežota pieejamība].
- ³⁹ Infrastruktūras padomes 12.03.2021. sēdes protokols Nr.PROT-25/IP [Ierobežota pieejamība].
- ⁴⁰ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 07.04.2021. vēstule Nr.NOS/2021-1964.
- ⁴¹ Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieka vietnieka 08.06.2021. vēstule Nr.NOS/2021-1964.
- ⁴² Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieka vietnieka 08.06.2021. vēstule Nr.NOS/2021-1964.
- ⁴³ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 29.06.2021. vēstule Nr.NOS/2021-3567.

- ⁴⁴ Infrastruktūras padomes 26.10.2021. sēdes protokols Nr.PROT-101/IP [Ierobežota pieejamība].
- ⁴⁵ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 2.4.apakšpunkts.
- ⁴⁶ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 2.5.apakšpunkts.
- ⁴⁷ Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumu Nr.1418 "Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra nolikums" 2.2.apakšpunkts.
- ⁴⁸ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 14.punkts.
- ⁴⁹ Aizsardzības ministrijas 09.08.2024. reglamenta Nr.12REGL "Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta nolikums" 4.punkts.
- ⁵⁰ Aizsardzības ministra 21.01.2022. pavēle Nr.10-P.
- ⁵¹ Aizsardzības ministra 15.09.2023. pavēle Nr.82-P.
- ⁵² Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 9.punkts.
- ⁵³ "Būvprojekta "Laukuma izbūve vides objektam "Ādažu nacionālais mācību centrs", Kadagā, Ādažu novadā" izstrāde, būvdarbi un autoruzraudzība", VAMOIC 2021/096, <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/65504>.
- ⁵⁴ Līgumcena 92 179,63 euro bez PVN 21% un līguma kopējā summa 111 537,35 euro ar PVN 21%. Akciju sabiedrība "Ceļu pārvalde" (vien.reģ.nr.40003034263).
- ⁵⁵ Līgumcena 152 600,00 euro bez PVN 21% un līguma kopējā summa 184 646,00 euro ar PVN 21%. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BELSS" (vien.reģ.nr. 40003237609).
- ⁵⁶ Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likuma 6.panta devītā daļa, t.i., "mazais iepirkums" (no 20 000,00 līdz 169 999,99 euro) ar publikāciju.
- ⁵⁷ Aizsardzības ministra 08.03.2019. pavēle Nr.42-P.
- ⁵⁸ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁵⁹ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁶⁰ Projekta "Laukuma izbūve vides objektam "Ādažu nacionālais mācību centrs", Kadagā, Ādažu novadā" izstrāde, būvdarbi un autoruzraudzība" sanāksmes 17.08.2022. protokols Nr.BPAu/2022-2-11.
- ⁶¹ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁶² AS "Ceļu pārvalde" 02.11.2022. vēstule Nr.1.12/22-657.
- ⁶³ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁶⁴ AS "Ceļu pārvalde" (vien.reģ.nr.40003034263), maksātnespējas procesa pasludināšanas datums: 05.10.2023., <https://maksatnespeja.ur.gov.lv/insolvency/proceeding/lv/90131430>.
- ⁶⁵ Iepirkumu uzraudzības biroja 20.06.2022. vadlīnijas Līgumu vadība krīzes apstākļos, <https://www.iub.gov.lv/lv/media/7061/download?attachment>.
- ⁶⁶ Iepirkumu uzraudzības biroja 20.06.2022. vadlīnijas Līgumu vadība krīzes apstākļos, <https://www.iub.gov.lv/lv/media/7061/download?attachment>.
- ⁶⁷ Iepirkumu uzraudzības biroja 20.06.2022. vadlīnijas Līgumu vadība krīzes apstākļos, <https://www.iub.gov.lv/lv/media/7061/download?attachment>.
- ⁶⁸ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra Būvniecības departamenta, Būvprojektu izstrādes nodaļas 14.11.2022. ziņojums Nr.IEN-I/2022-1791.
- ⁶⁹ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁷⁰ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁷¹ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁷² Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 15.09.2021. rīkojums Nr. Nr.RPJD/2021-664.
- ⁷³ Būvniecības programmas izpildes atskaite Nr.4, 09.12.2022. [Ierobežota pieejamība].
- ⁷⁴ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁷⁵ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra Būvniecības departamenta, Būvprojektu izstrādes nodaļas 14.11.2022. ziņojums Nr.IEN-I/2022-1791.
- ⁷⁶ Iepirkumu uzraudzības biroja 20.06.2022. vadlīnijas Līgumu vadība krīzes apstākļos, <https://www.iub.gov.lv/lv/media/7061/download?attachment>.
- ⁷⁷ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu 20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 19.punkts.
- ⁷⁸ Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 2.6.apakšpunktu Būvniecības programmas izpildes atskaite ir dokuments ar statusu "Ierobežota pieejamība".
- ⁷⁹ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu 20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 20.punkts.
- ⁸⁰ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr. 20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 4.punkts.
- ⁸¹ Aizsardzības ministra 25.02.2019. pavēle Nr. 29-P "Par darba grupas izveidošanu".
- ⁸² Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr. 20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 5.punkts.

- ⁸³ Darba grupas darbības noteikumi, Pielikums aizsardzības ministra 25.02.2019. pavēlei Nr.29-P.
- ⁸⁴ 2021. gadā 6 atskaite, 2022. gadā 7 atskaite, 2023. gadā 5 atskaite [Ierobežota pieejamība].
- ⁸⁵ AS "Ceļu pārvalde" un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra līgums 14.02.2022. Nr.BPAu/2022-2 par būvprojekta izstrādi, būvdarbu veikšanu un autoruzraudzību, izpildes termiņš 01.08.2022.
- ⁸⁶ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 27.04.2023. rīkojums Nr. Nr.RPJD/2023-304.
- ⁸⁷ "Būvdarbi objektā "Laukuma izbūve vides objektam "Ādažu militārā bāze", Kadaga, Ādažu pagasts, Ādažu novads", VAMOIC 2023/015, <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/100545>.
- ⁸⁸ Līgumcena 153 325,78 euro bez PVN 21% un līguma kopējā summa 185 524,19 euro ar PVN 21% Akciju sabiedrība "R.A.J." (vien.reģ.nr.40003805492).
- ⁸⁹ Līgumcena 166 562,96 euro bez PVN 21% un līguma kopējā summa 201 541,18 euro ar PVN 21%. SIA "Arčers" (Vien.reģ.nr.40003051954).
- ⁹⁰ AS "R.A.J." un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 31.08.2023. līgums Nr.B/2023-95 par būvdarbu veikšanu, izpildes termiņš četri mēneši no atzīmes būvatļaujā par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi.
- ⁹¹ Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likuma 6.panta devītā daļa, t.i., atklāts konkurss, "mazais iepirkums" (no 20 000,00 līdz 169 999,99 euro) ar publikāciju.
- ⁹² Aizsardzības ministra 08.03.2019. pavēle Nr.42-P.
- ⁹³ Infrastruktūras padomes 12.09.2023. sēdes protokols Nr.223 (Nr. PROT-28/IP) [Ierobežota pieejamība].
- ⁹⁴ Būvniecības programmas 2023.-2026. izpildes atskaite, aktualizēta 12.09.2023. Infrastruktūras padomes sēdes Nr.223 ietvaros, 30.11.2023.(Nr.4) [Ierobežota pieejamība].
- ⁹⁵ Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta NATO un militārās infrastruktūras politikas nodaļas 09.04.2024. ziņojums Nr.ZIN/69 [Ierobežota pieejamība].
- ⁹⁶ Infrastruktūras padomes 17.04.2024. sēdes protokols Nr.230 (Nr. PROT-87/IP) [Ierobežota pieejamība].
- ⁹⁷ Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra 27.04.2023. rīkojums Nr. Nr.RPJD/2023-304.
- ⁹⁸ 2021. gadā 6 atskaite, 2022. gadā 7 atskaite, 2023. gadā piecas atskaites [Ierobežota pieejamība].
- ⁹⁹ Līdz 2022. gada decembrim.
- ¹⁰⁰ Aizsardzības ministrijas 03.02.2011. Reglaments Nr.5REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" (spēkā līdz 27.11.2023.), Aizsardzības ministrijas 28.11.2023. Reglaments Nr. 17-REGL "Infrastruktūras padomes nolikums".
- ¹⁰¹ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 12. un 13.punkts.
- ¹⁰² Aizsardzības ministrijas 03.02.2011. Reglamenta Nr.5REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" (spēkā līdz 27.11.2023.) 16.punkts, Aizsardzības ministrijas 28.11.2023. Reglamenta Nr.17-REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" 6.punkts
- ¹⁰² Aizsardzības ministrijas 09.08.2024. Reglamenta Nr.12REGL "Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta nolikums" 5.punkts.
- ¹⁰³ Aizsardzības ministrijas 03.02.2011. Reglamenta Nr.5REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" (spēkā līdz 27.11.2023.) 14.punkts, Aizsardzības ministrijas 28.11.2023. Reglamenta Nr.17-REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" 21.punkts.
- ¹⁰⁴ Aizsardzības ministrijas 03.02.2011. Reglamenta Nr.5REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" (spēkā līdz 27.11.2023.) 16.punkts, Aizsardzības ministrijas 28.11.2023. Reglamenta Nr.17-REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" 6.punkts.
- ¹⁰⁵ Aizsardzības ministrijas 09.08.2024. reglamenta Nr.12REGL "Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta nolikums" 12.6.apakšpunkts.
- ¹⁰⁶ Aizsardzības ministrijas 03.02.2011. Reglamenta Nr.5REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" (spēkā līdz 27.11.2023.) 24.punkts, Aizsardzības ministrijas 28.11.2023. Reglamenta Nr.17-REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" 24.punkts.
- ¹⁰⁷ Aizsardzības ministrijas 03.02.2011. Reglamenta Nr.5REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" (spēkā līdz 27.11.2023.) 25.punkts, Aizsardzības ministrijas 28.11.2023. Reglamenta Nr.17-REGL "Infrastruktūras padomes nolikums" 25.punkts.
- ¹⁰⁸ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 24.punkts.
- ¹⁰⁹ Aizsardzības ministrijas 18.09.2017. Noteikumu Nr.20-NOT "Kārtība, kādā organizē būvniecību" 25.punkts.
- ¹¹⁰ Aizsardzības ministra 2024. gada 3. decembra pavēle Nr.124-P.
- ¹¹¹ Aizsardzības ministrijas 17.10.2024. vēstule Nr.MV-N/2663.